

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.1.23.2025.EM

**Pani
Monika Rak-Słowińska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Opolnicy
Opolnica 58
57-256 Bardo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Pismem z dnia 11 lipca 2025 r. przekazano protokół kontroli. Pismem z dnia 24 lipca 2025 r. wniesiono zastrzeżenia do protokołu kontroli, które nie zostały uwzględnione.

Wrocław, 8 września 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Dom Pomocy Społecznej w Opolnicy
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Monika Rak-Słowińska – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Opolnicy od 1 stycznia 2011 r.
Zakres kontroli	Realizacja standardu usług wspomagających tj. umożliwienie udziału w terapii zajęciowej, opiekuńczych tj. sprawowania opieki, umożliwiania i organizowania mieszkańcom pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, przestrzegania podstawowych praw mieszkańców oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.
Okres objęty kontrolą	od dnia 1 czerwca 2024 r. do dnia 28 kwietnia 2025 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ¹ , 2. § 8 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ² Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego nr 137 z dnia 31 marca 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 28 kwietnia 2025 r. do 26 maja 2025 r.
Kontrolerzy	1. Elżbieta Marcinkowska – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.159.2025.EM z dnia 9 kwietnia 2025 r., 2. Dorota Kamińska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.160.2025.EM z dnia 9 kwietnia 2025 r.

¹ t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214., dalej „ustawa o pomocy społecznej”

² Dz.U. z 2025 r. poz.1065, dalej „rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

W zakresie usług opiekuńczych ustalono, że mieszkańcy mieli zapewnioną pielęgnację, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, załatwianiu spraw osobistych, a także dostęp do podstawowych i specjalistycznych świadczeń zdrowotnych. W przedmiotowej sprawie ustalono, że mieszkańcy mieli zapewnione leczenie farmakologiczne i opiekę pielęgniarki na terenie Jednostki. Opiekunowie udzielają pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, tj. ubieranie, mycie, toaleta. Osobom wymagającym częściowej pomocy w czynnościach życiowych zapewniona jest pomoc w tych czynnościach, których nie mogą samodzielnie wykonać. Mieszkańcom w miarę samodzielnym udzielana jest tylko niezbędna pomoc, aby nie wyręczać ich w samodzielności. W przedmiotowej sprawie ustalono, że w przedstawionych dokumentach nie stwierdzono żadnych wpisów potwierdzających agresywne zachowanie opiekunów w stosunku do mieszkańców, takie jak bicie, wyzywanie, szarpanie. Informacje zawarte w raportach potwierdzają natomiast agresywne zachowania mieszkańców, zarówno w stosunku do opiekunów, jak i innych mieszkańców. 13 mieszkańców w rozmowach informowało, że nie byli szarpani przez personel Domu oraz, że nie byli świadkami takiego zachowania w stosunku do innych mieszkańców. 1 mieszkaniec twierdził, że wszyscy opiekunowie szarpią za ubrania. Jak ustalono nie było takiej sytuacji, żeby opiekunowie stosowali przemoc fizyczną (kopanie, uderzanie, szarpanie za włosy czy ucho). W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że w Placówce przebywa kilkoro mieszkańców, którzy sprawiają szczególne trudności opiekuńcze. Są to osoby pobudzone, czasem agresywne, mające napady złości, którą próbują wyładować na innych współmieszkańcach lub personelu. Personel reaguje na agresywne zachowania, starając się uspokoić mieszkańca, przeprowadzić z nim rozmowę, w ostateczności stosowany jest przymus bezpośredni. Wszyscy rozmówcy informowali, że nigdy nie pomagali w zakładaniu kaftana innemu mieszkańcowi. Jak ustalono w Domu obowiązuje procedura stosowania przymusu bezpośredniego, w ramach której w czasie zachowań agresywnych mieszkaniec ma zakładany kaftan bezpieczeństwa lub pasy bezpieczeństwa. Wszystkie takie zdarzenia odnotowywane są w kartach przymusu bezpośredniego. Przywiązywanie pasem bezpieczeństwa stosowane jest tylko w sytuacjach nagłych, nigdy jako kara. Pasy znajdują się w gabinecie pomocy medycznej i ma dostęp do nich tylko pielęgniarka. Każdorazowe stosowanie przymusu bezpośredniego odnotowywane w dokumentacji medycznej, nie trwa dłużej niż 2 godziny, o zastosowaniu przymusu decyduje pielęgniarka, która powiadamia o tym fakcie niezwłocznie powiadamia lekarza psychiatrę.

W kwestii przestrzegania podstawowych praw mieszkańców ustalono, że w Domu stosowane są kary. Większość mieszkańców w rozmowach potwierdziło, że zarówno oni jak i inni mieszkańcy są karani. Mieszkańcy informowali, że „(...) *jak ktoś narozrabia to opiekunki*

II. Ocena kontrolowanej jednostki

Kontrola w Domu Pomocy Społecznej w Opolnicy³ została przeprowadzona w związku z pismem informującym, że do Rzecznika Praw Dziecka wpłynęło zgłoszenie o nieprawidłowościach w traktowaniu dzieci przez pracownika w Domu Pomocy Społecznej w Opolnicy. Wnoszący skargę ojciec jednego z mieszkańców informował, że jeden z pracowników stosuje wobec mieszkańców przemoc fizyczną. W dniu 14 marca 2025 r. wpłynęło kolejne pismo z informacjami o nieprawidłowościach w Domu Pomocy Społecznej w Opolnicy, wskazujące na brak możliwości udziału mieszkańców w terapii zajęciowej, łamanie praw mieszkańców oraz stosowanie kar.

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialnym za realizację zadań była Pani Monika Rak-Słowińska Dyrektor Domu. X Jednostkę w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Oceny działalności Jednostki dokonano na podstawie ustaleń opisanych w protokole kontroli, który nie został odesłany do Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu. Zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli nie stanowi to przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

II. Ustalenia kontroli

Dom Pomocy Społecznej w Opolnicy funkcjonuje na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego Nr PS.II.9013/18/2002 z dnia 5 sierpnia 2002 r. ze zm. Jednostkę wpisano do wojewódzkiego rejestru domów pomocy społecznej pod nr 16/2002 z przeznaczeniem dla 155 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Dom mieści się w dwóch budynkach Zamek w Opolnicy 58 i Oleńka przy ul. Głównej 60, w Bardo. Kontrolę przeprowadzono w obiekcie Zamek.

W kwestii świadczenia usług wspomagających w toku kontroli ustalono, że Dom organizuje terapię zajęciową, jednak nie wszyscy mieszkańcy mogą brać codziennie udział w zajęciach. Terapeuta zajęciowy kilka razy w tygodniu podczas swojej pracy wykonuje obowiązki opiekuna na grupie, w tym czasie wszyscy mieszkańcy nie mają możliwości uczestniczenia w zajęciach terapii zajęciowej. Nie spełniono tym samym wymagania określonego w § 5 ust. 1 pkt 3 lit. a Rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

³ Dom Pomocy Społecznej w Opolnicy, Opolnica 58, 57-256 Bardo dalej „Dom” albo „Jednostka”

dają dodatkowe dyżury”, „za karę niegrzeczni mieszkańcy dostają dodatkowy dyżur np. na korytarzu”, „za karę są dyżury porządkowe np. na korytarzu, w łazience, w stołówce, zabierany jest telefon”, „robimy stołówkę, myjemy łazienkę, wynosimy brudną bieliznę”, „zabierają tablet”, „czasami chowane są telefony”, „klękanie na kolanach z rękami do góry”. Na tę okoliczność przyjęto wyjaśnienia, z których wynika, że każda grupa ma harmonogram dyżurów zgodnie, z którymi mieszkańcy wycierają podłogę po kąpielach. W ramach dyżurów na stołówce, wytarcie stołów, odniesienie naczyń do okienka i nakrywanie do posiłków. W godzinach popołudniowych, kiedy nie ma pani pokojowej, na zakończenie dnia mieszkańcy sprzątają części wspólne i zmiatają podłogę lub wycierają mopem. Czynności te wykonywane są w ramach arteterapii. Nie jest mi wiadomo, żeby jakieś dodatkowe dyżury mieli mieszkańcy w ramach kary. Informuję, że w przypadku celowego brudzenia zdarza się, że mieszkaniec musi po sobie posprzątać, jednak nie jest to forma ukarania tylko dyscyplinowania. Nie byłam nigdy świadkiem i nie docierały do mnie informacje o stosowaniu kar przez opiekunów takich jak klęczenie w kącie z rękami do góry. W kwestii wykonywania przez mieszkańców prac porządkowych na rzecz Jednostki wskazać należy, że to Dom niezależnie od typu w zakresie potrzeb bytowych zapewnia utrzymanie czystości. Jednym z najważniejszych praw mieszkańców jest poszanowanie ich godności, które realizowane jest przynajmniej na dwóch głównych płaszczyznach – traktowania mieszkańców przez personel oraz zapewnienia im odpowiednich warunków bytowych. Poszanowanie godności mieszkańców poprzez przyznanie im warunków bytowych oznacza m.in., że pomieszczenia, w których przebywają mieszkańcy, powinny mieć określoną powierzchnię, być czyste, wolne od nieprzyjemnych zapachów. Natomiast praca mieszkańców na rzecz Domu jest możliwa tylko jeśli sami mieszkańcy wyrażają taką wolę.

Rozmówcy wskazywali także, że mają codziennie wieczorem zabierane telefony lub tablety i oddawane rano. Jak ustalono, między godziną 20.00 a 21.00 zabierane są telefony mieszkańcom i oddawane rano, jest to spowodowane tym, żeby mieszkańcy w nocy wypoczywali i był czas na ciszę nocną. Mieszkaniec Jednostki ma pełne prawo do posiadania i używania własnego telefonu komórkowego, ponieważ jest to jego prywatna rzecz, a placówka nie ma prawa ingerować w jego prywatność i posiadane mienie. Prawo do prywatności i posiadania własnych rzeczy osobistych jest podstawowym prawem każdego mieszkańca. Czasowe zabieranie lub konfiskowanie własności mieszkańca nie ma podstaw prawnych i stanowi naruszanie jego praw. W sytuacji występowania niepożądanych zachowań mieszkańców, warto przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą – wychowawczą, która nie jest karą, a może doprowadzić do przemyślenia zachowań i zmiany postawy mieszkańca.

W zakresie przestrzegania prawa do wolności mieszkańcy co do zasady mogą samodzielnie poruszać się po terenie Jednostki. Stwierdzono, że zdarzały się sytuacje, iż Kierownik wydał mieszkańcowi zakaz wychodzenia z pokoju i chodzenia na inne grupy. W tej kwestii Dyrektor ustaliło, że czasowe ograniczenia możliwości poruszania się są związane z dbaniem o bezpieczeństwo mieszkańców. Wskazać należy, że ograniczanie możliwości poruszania się po terenie Domu lub stosowanie środków dyscyplinujących w postaci wydania mieszkańcom zakazu opuszczania pokoju, uznaje się za naruszenie prawa do wolności osobistej.

W zakresie zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami ustalono, że wszystkie osoby zatrudnione na stanowisku opiekun, posiadały odpowiednie wykształcenie oraz szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej. Członkowie zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w dniu 15 listopada 2024 r. brali udział w szkoleniu „Szkolenie dla opiekuna osoby starszej lub niepełnosprawnej – efektywny personel DPS w obliczu zmieniających się potrzeb mieszkańców – prawa mieszkańca” - został zatem zrealizowany obowiązek wynikający z § 6 ust. 2 pkt 4 i 4 a rozporządzenia.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie wszyscy mieszkańcy mieli możliwość udziału w terapii zajęciowej.
2. Nakładano na mieszkańców prace porządkowe za negatywne zachowanie.
3. Konfiskowano mieszkańcom w godzinach nocnych telefonów komórkowych i tabletów.
4. Czasowe ograniczenie mieszkańcom wychodzenia z pokoju i poruszania się po budynku.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji zadań należy:

1. Umożliwić wszystkim mieszkańcom udział w terapii zajęciowej.

Podstawa prawna: § 5 ust. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

2. Zaprzestać nakładania na mieszkańców prac na rzecz Domu za negatywne zachowanie.

Podstawa prawna: art. 55 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

3. Zaprzestać konfiskowania mieszkańcom telefonów komórkowych i tabletów.

Podstawa prawna: art. 55 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

4. Zaprzestać ograniczania mieszkańcom wychodzenia z pokoju mieszkalnego i poruszania się po budynku.

Podstawa prawna: art. 55 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej .

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Wystąpienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Olewnicz
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Oddziału Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
Ewelina Zygmunt

